

TAMPEREEN
TEATTERIMUSEO

EINO

Tarinoita tamperelaisen teatterin
maailmasta ja historiasta

Mikko Majanlahti ohjaa Kari Kihlströmiä ja
vaimoaan Maija-Liisaa Lorcan näytelmässä
Ikäneito Rosita eli kukkien kieli.

Teemanumero:
Tamperelaiset ohjaajat

Kuva Raimo Putkonen.

Puheenjohtajan esittely

Jari Nieminen

Puheenjohtaja Reino Bragge tarinoi Teatterimuistoja -videosarjan haastattelussa vuonna 2023.

Tampereen Teatterimuseon hallituksen puheenjohtajana on viime keväästä alkaen toiminut Reino Bragge, joka seuraa tehtävässä edesmennyttä teatterineuvos Esko Raipiaa.

Braggen kaikki muistavat ehkä parhaiten Tampereen Teatterin entisenä johtajana, josta hän jäi eläkkeelle elokuussa 2020. Mutta ennen Tampereen Teatteria Reino ehti tehdä pitkän uran johtajana eri puolilla Suomea: Joensuun kaupunginteatterissa, Porin Teatterissa ja Jyväskylän kaupunginteatterissa. Eikä johtajanpesti ollut suinkaan ensimmäinen pesti Tampereen Teatterissa; Reino toimi hallintojohtajana vuoden ennen Poriin siirtymistä.

Laajaa teatterialan tuntemusta todistaa myös se, että Tampereen yliopiston draamalinjan kasvatti on työskennellyt myös näyttelijänä, ohjaajana sekä Draamalinjan ohjaajana ja Näytyn teatteripäällikkönä. Näyttämöllä Reinon on moni nähnyt esimerkiksi Leea Klemolan Kokkola -trilogiassa.

Reino Braggen eläkepäivät täyttyvät paitsi mökillä Pälkäneellä, myös Teatterimuseon lisäksi muutamasta muusta teatteri- ja kulttuurialan luottamustehtävistä. Myös vierailuohjelmia on sovittu pariin vuodeksi eteenpäin.

Reinon vahvat kontaktiverkostot ovat Tampereen Teatterimuseolle erittäin arvokkaita museon tulevaisuutta suunniteltaessa.

Bragge toteaa, että vaikka teatterialan päämuseo sijaitsee Helsingissä, voi Tampereen Teatterimuseo toimia oivallisella tavalla sen täydentäjänä keskittyen Tampereen ainutlaatuisen teatterihistorian tallentamiseen ja esilletuomiseen erityisesti digitaalisessa muodossa – onhan Tampere Suomen teatteripääkaupunki.

tamkopia

Tampereen Teatterimuseon tarina- ja uutislehti EINO ilmestyy kaksi (2) kertaa vuodessa. Tämä numero on julkaistu helmikuussa 2024. Seuraava ilmestyy marraskuussa 2024.

Julkaisija:
Tampereen Teatterimuseo ry

Päätoimittaja:
Jari Nieminen

Painopaikka:
Tamkopia, Tampere

Vastaava sisältötoimittaja:
Katariina Fleming

**Museoprojektin graafinen ilme
sekä lehden taitto:**
Juha Kurkikangas
www.createc.fi

Ilmoitusmyynti:
Sirpa Savola
Puh. 050 348 0257
info@tampereenteatterimuseo.fi

TAMPEREEN TEATTERIMUSEO

Hei, katso Digi loikkaa!

Vuosi 2023 oli Tampereen Teatterimuseolle monella tapaa murrosten vuosi. Käänteitä oli monenmoisia, hyviä ja huonoja.

Vuosi alkoi ristiriitaisissa tunnelmissa. Esko ja Maija Raipian poismeno järkytti monia, toisaalta kaupungin myöntämä 50.000 euron apuraha digitaalisen teatterimuseon perustamiseen nosti toiveita. Haasteena oli vain se, että apuraha myönnettiin Museokeskus Vapriikille – yllätyksenä heille itsellekin. Miten varoja saataisiin Tampereen Teatterimuseon käyttöön, siinä olikin pulma.

Keväällä vuosikokouksessa väliaikaisena yhdistyksen puheenjohtana toimineen Jari Niemisen tilalle saatiin rautaista ammattijohtamista, kun Reino Bragge otti puheenjohtajan nuijan haltuunsa. Juuri kun asiat saatiin raiteille, tuli uusi menetys; Vapriikin energinen vastikään aloittanut johtaja Kimmo Antila menehtyi lyhyen sairauden murtamana.

Kaikesta huolimatta kaupungin määrärahalla saatiin jatkettua arvostettua videohaastattelujen projektia, sekä kehitettyä eteenpäin museon verkkosivuja. Lisäksi päästiin aloittamaan varsinaisen museotyön ydintä, eli kokoelmapoliittista ohjelmaa ja kokoelmanhallintajärjestelmää. Tuosta ohjelmasta saammekin varmaan luettavaa seuraavassa lehdessä. Ohjelman merkitys on siinä, että sillä määritetään museon tarkoitus ja tallennustehtävät.

Loppuvuoteen saimmekin positiivisia signaaleja, kun Pirkanmaan liitto osoitti myötämielisyyttä museotamme kohtaan. Tätä pääkirjoitusta kirjoitettaessa onkin varmistunut se, että digitaalisten näyttelyiden kehittämiseen liitto on myöntänyt merkittävän, noin 64.000 euron avustuksen.

Joten myrskyn jälkeen on (ehkä) tiedossa poutasää. Hyvää ja menestyksestä alkanutta vuotta 2024 kaikille!

Jari Nieminen
Päätoimittaja
Eino-Lehti

TAMPEREEN KOMEDiateatteri

**SYKSYN
UUTUUSNÄYTELMÄ!**

**TAMPEREENKIÄLISET
UUTISET**

Romantillinen musiikkikomeria
vie sinut suoraan Höntän,
Toipparin ja Tampereenkiälisten
uutisten maailmaan.
Mukana myös Räikköne,
Räikkösen äite ja Assi Tikka.
Maailman kantaesitys.

**LIPUT
MYNNISSÄ NYT!**

Hilkka Silanen

Näyttelijästä Jotuni -ohjaajaksi

Jussi Lehtonen

Millainen olikaan Viipuri kuuluessaan vielä Suomelle! Tiedämme sen olleen vireä, omaleimainen ja historiallinen kaupan ja kulttuurin keskus, kansainvälinenkin asuinsija. Toki vanhan Viipurin erinomaisuutta on romantisoitukin mutta teatterikaupunkina sen tasokkuus myönnettävä.

Monenakin vuosikymmenenä oli viipurilaisilla tilaisuus nähdä paljon hyvää teatteria maamme teatterihistorian eturiviin kuuluvien persoonallisuuksien välityksellä.

Tällaisessa kaupungissa syntyi 31.1. 1908 Hilkka Silanen. Vanhemmat olivat näyttelijä Kaarlo Kustaa Silanen ja ompelija Fanny Nyqvist. Filosofian maisteriksi itsensä luenut Silanen sai ensimmäisen kiinnityksen teatteriin sai vasta 37-vuotiaana. Hän toimi näyttelijänä (Viipurista periytyvässä) Suomalaisessa Maaseututeatterissa 1945–46 ja sen jälkeen Kotkan Maaseututeatterissa 1946–49.

On usein sanottu, että Lahti peri Viipurin aseman. Mutta sama pätee paljolti myös Kotkaan, jossa 1940 Kotkan Työväenteatteri ja porvarillinen Kotkan Näyttämö yhdistyivät Kotkan maakuntateatteriksi. Siellä Ilta Tuulikki Silanen näytteli 1946–49, kunnes siirtyi Tampereen Teatteriin yhtä aikaa Irma Tuulikki Pohjolan kanssa. Hänestä tuli vuosikymmeniksi hyvinkin tärkeä yhteistyökumppani Silaselle, jonka kanssa usein näytteli ja joka oli mukana monissa tämän ohjauksissa. Samalla Kotkasta siirtyivät myös Kauko Laurikainen ja Silasen pitkäaikaiseksi työtoveriksi myös tullut Helge Hansila, sittemmin Pohjolan aviomies.

Kun Silanen tuli Tampereen Teatteriin, sen johtajana aloitti Jouko Paavola. Paavola oli vain puolisoitoista vuotta Hilkkaa nuorempi sekä muutenkin sellainen, että hänen saatettiin uumoilla tulevaksi neiti Silasen puolisoiksi. Romanssihuhuja liikkui, mutta ne ilmeisesti olivat perättömiä. Kihlausta ei Paavola saanut aikaan -paitsi Aleksis Kiven Kihlauksen, minkä lähes ensitöikseen uudessa

Tampereen Teatterin näytelmä Voi Sinua Pietu vuodelta 1976. Kuvassa Hilkka Silanen ja Seppo Kulmala.

talossaan ohjasi ja siinäkin ei Hilkka ollut mukana. Paavolakin oli filosofian maisteri ja lienee tullut Hilkan kanssa hyvin toimeen, he kun suorittivat monia kesäisiä esiintymiskiertueita, joilla oli mukana kaksi muutakin näyttelijää: Airi Hyötyläinen ja Rauli Lehtonen.

Paavolan kuusi vuotta kestäneen kauden tärkein rooli Hilkalla lienee eittämättä ollut Miina Salokannel Maria Jotunin Miehen Kylkiluussa. Mutta tehtävät olivat hyvin moninaisia: Joskus koomikon kykyä todistavia - kuten naistoimittaja Tuttu Pariston satiirissa komediassa Neiti kirkonrotta - ja joskus kodikkaaseen arkirealismiin pyrkiviä, kuten Ibsenin Villisorsan Gina.

Paavolan jälkeen johtoon astui savolainen Sakari Puurunen -ehkä vielä Paavolaakin, jos niin voisi sanoa, klassisempi ja pikkutarkempi, puhtaan puheenkäytön ja kunnollisen ahkeruuden mies. Teknisessä Korkeakoulussa opiskelleen Puurunen on mainittu ulkonäöltäänkin muistuttaneen insinööriä ja hänen taloon tullessaan teatterin valaistuslaitteisiin tuli hyvin suuri parannus; elektronisen ohjauslaitteen sisältämästä 10 miljoonaa markkaa maksaneesta järjestelmästä tuli maan uudenaikaisin. Puurunen kolmen, kiistämättä suuria saavutuksia tuottaneen johtajakauden aikana ei Hilkalle näytä heruneen kovinkaan paljoa näkyviä rooleja.

Kahdeksan Tampereen vuoden jälkeen Hilkka Silanen 1957 palasi takaisin Kotkaan, jossa sai myös ohjata. Hän kuitenkin palasi takaisin Tampereen Teatteriin 1961; Kotkasta tulivat samalla myös Hilkan tärkeät, pitkäaikaiset työtoverit, näyttelijät Anja Räsänen ja Olavi Niemi, jotka muutaman vuoden päästä sitten menivät naimisiin. Uusi Tampereelle tulo alkoi yllättävän suurella kolmoisvoitolla, kun Hilkka sai tosi suuret kehot niin ohjaajana, pääosan

esittäjänä kuin näytelmän suomentajanakin W. Somerset Maughamin lontoolaisella seurapiirikomedialla Yllättävä kälyni. Vuotta aiemmin hän oli jo ehtinyt ohjata ja näytellä sen vierailijana Hämeenlinnan kaupunginteatterissa, jonka

Maria Jotunin Suhteita 1970. Vasemmalta Tuulikki Pohjola, Hilikka Silanen ja Anja Räsänen.

jaisnäytäntönä (ensi-ilta 4.9. 1964) nähtiin Maria Jotunin Miehen kylkiluu. Ohjaus oli Lauri Leinon ja Hilikka nähtiin 12 vuoden takaisessa loistoroolissaan kukkahattuise-na Miina Salokanteleena.

Lauri Viidan Moreenissa Hilikka Silanen esitti Lauri Leinon vaimoa, samoin Lauri Leskisen Kunniakujassa, jonka ohjasi itse Eino Salmelainen. Se oli huomattava tapaus ja menestys. Esitys vieraili Ruotsissa-kin. Myöhemminkin Hilikka tuli esittämään Ruotsissa Jotunia ja samaten Amerikassa-kin; pari kuukautta Kunniakujan ensi-illan jälkeen seurasi kuin enteellisesti Maria Jotunin Amerikan morsian, jonka Matti Aro vierailijana ohjasi Hilkan avustamana, jonka lisäksi esityksessä näyttelivät Yrjö Järvinen ja Hilkan tulevan Amerikassa käynnin matkatoverit Tuulikki Pohjola ja Ritva Valkama.

Keväällä 1968 Hilikka ”varmalla ja lämpimällä kädellä” ohjasi Minna Canthin Papin perheen. Onnistuneet ohjaustyöt vahvojen suomalaisten naiskirjailija-klassikoiden parissa saivat jatkoa Maria Jotunin Kultaisen vasikan myötä. Siitä tuli yksi oli Pikkuteatterin puolella nähtyjä menestyksiä saaden 61 esityskertaa ja lähes 7000 katsojaa.

Hilkan ”sulhasehdokkaaksi” aikanaan uumoiltu Jouko Paavola tuli vielä Tampereelle ohjaamaan Shakespearen Romeo ja Julia; nimiosissa Liisa Roine ja Pekka Laiho. Samana vuonna 1968 tuotiin parrasvaloihin Hilikka Silasen ohjaamana tuon kaikkien aikojen rakkausnäytelmän moderni variatio, Jean Anouilh’n Romeo ja Jeannette, nimiosissa Tuija Vuolle ja Pekka Laiho.

Tampereen Työväen Teatterin Kellari-teatterissa oli saanut ensi-iltansa Lisbeth Landefortin ohjaama Eeva-Liisa Mannerin Poltettu oranssi. Sille ”rinnakkaistapauk-

henkilökuntaan ja toimintaan ihastui niin, että jo suunnitteli muuttoa Hämeenlinnaan, mutta Tampereen Teatteri, jota nyt johti Kalervo Nissilä, ehti onnekseen kaapata hänet takaisin Tampereelle.

Hämeenlinnan ohjauksensa aikana Hilikka oli asunut johtaja Lehtosen kotona, joka 1963 saapui johtamaan Tampereen Teatteria. Laitos tuntui olevan hieman samantapaisessa uuden menestyksekkään toiminnan ja reippaasti uudistuneen henkilökunnan tilanteessa kuin oli ollut kahdeksan vuotta aikaisemmin Sakari Puurusen kauden alussa: tuolloin oli, esimerkiksi taloon tullut ”uudenlainen” kapellimestari 26-vuotias Jorma Panula, jota nyt vastasi 25-vuotias Juhani Raiskinen.

West Side Storyn ohella nähtiin muitakin onnistumisia kuten Hilikka Silasen ohjaama Lauri Leskisen Läpikäytävä. Uusi pikkuteatteri avattiin päänäyttämön kupeeseen ja sen ava-

sena ”saatiin Tampereen Teatterin pikkupuolelle 27.11.1970 Hilikka Silasen ohjaama Maria Jotunin Suhteita. Kummassakaan tapauksessa sellaista jymymenestystä tuskin kukaan olisi osannut etukäteen arvata. Ei minään näytelmänä vaan sairaskertomuksena piti Poltettua oranssia Kansallisteatterin johtaja Arvi Kivimaakin, kun sitä hänelle tarjottiin, ja myönsi sitten myöhemmin tehneensä suuren erehdyksen. Aamulehden teatterioraakkeli Olavi Veistäjä tunnusti, että olisi voinut vaikka vanhoa, ettei Suhteita ainakaan nuoria kiinnostaisi. Mutta niin vaan kävi, että näiden kahden yllätyksesityksen myötä naiskirjailijat ja naisohjaajat jylläsivät kovin voitokkaasti naisten kaupungiksikin sanotun Tampereen kummassakin suuressa ammattiteatterissa; Suhteissa olivat kaikki sen kolme esittäjääkin naisia.

Vahvaksi tulevasta naisesta kertoi Hilkan 1972 ohjaama Ibsenin Nukkekot. Siinäkin, kuten Papin perheessä, kunnostautui varsinkin Tuija Vuolle. Panu Rajalan mukaan Silasen

ohjaus pyyhki pölyjä klassikosta hellällä kädellä ja pyrki epookin hengessä psykologiseen realismiin. Ja eräs suomalaisen naiskirjailijan Kersti Bergrothin 1932 valmistunut Kannaksen karjalainen, sikäläistä murretta käyttävä idylli, sai sentään 49 esityskertaa - jääden kuitenkin kauas Hilkan 1967 ohjaamasta ranskalaiskomediasta Kaktuksen kukka, jossa Ritva Valkama esitti suuren tähtirollin ja jota esitettiin 162 kertaa ja olisi esitetty vieläkin ellei sen lavastus olisi tuhoutunut Pikkuteatterin tulipalossa alkuvuodesta 1970. Yksi Hilikka Silasen esittämistä monista äitihahmoista oli Birgitta 1400-luvun alkuun Turun seudulle sijoittuvassa, Ossi Räikän ohjaamassa historiallisessa draamassa Klaus

Hilikka juttusilla TT:n entisen johtajan Jouko Paavolan sekä uuden johtajan Rauli Lehtosen (oik.) kanssa.

Louhikon herra, jonka oli kirjoittanut Maria Jotuni. Tamperealaisen hyvin menestyksekkään naiskirjailija Leena Härmän kehitysvammaisesta kertovassa uutuudessa Voi sinua Pietu keräsi erityisesti Hilikka kiitoksia ymmärtäväisen Siina-tädin roolissa. Pian tämän tamperealaissyntyisen Rauli Lehtosen ohjaaman näytelmän jälkeen tuli Tampereen Teatterin ohjelmistoon Viipurissa syntyneen vahvan naiskirjailijan draama; Eeva-Liisa Mannerin Eros ja Psykhe, ohjaajana Väinö Lahti.

Tampereen Teatteri sai uudet tilat Frenckellin vanhasta tehdaskiinteistöstä ja niiden varsinaisiin avajaisiin joulukuussa 1982 valmistui Ruotsin akatemian jäsenen Werner Aspenströmin näytelmä Täti. Siinä nähtiin metsässä asuva, materialistisista arvoista irroittautunut iäkkäänpuoleinen naisihminen, jota esitti kohta 75-vuotias Hilikka Silanen. Muita esiintyjä olivat mm. metsän lumoihin joutunut virkamies (Mauno Käpyaho), Metsänneito (Inkeri Mertanen), Peikko (Tuija Ernamo) ja Vetehinen (Esko Raipia).

Moni huomattava ohjaaja ja näyttelijä yhdistetään usein, ehkä yksipuolisestikin, johonkin kirjailijaan, jonka teoksia on erityisen ansiokkaasti ohjannut tai näytellyt. Näin ollen luonnehtisin Hilikka Silasen olleen ennen muuta Jotuni-ohjaaja, Jotuni-näyttelijä ja vielä Jotuni-sovittajakin. On kuvaavaa, että ne muotokuvatkin, joita on maalautettu Tampereen Teatterin tiloihin, esittävät talon historian muistettavia hahmoja ikäänkuin ”omana itsenään”. Sen sijaan Hilikka Silanen on sonnustautunut muotokuvassaan Maria Jotunin luoman henkilön mukaisesti Miehen kylkiluu Miina Salokanteleena!

Tampereen Teatterin monet esitykset ovat olleet Hilkan aikana melkoisia ”spektaakkeleita”, usein musikkiteatterin saralla. Silasen ohjaukset, varsinkin Pikkuteatterissa,

edustivat usein tuosta speaktaakkelimaisuudesta poikkeavaa, intiimimpää linjaa, hyvinä esimerkkeinä Jotunin tekstit. Esimerkkinä vaikka kolmen naisnäyttelijän varaan rakentunut, Maria Jotunin novelleista taitavasti koottu, Suhteita, jonka esittäjinä alunperin olivat Ritva Valkama, Tuulikki Pohjola ja Tiia Louste. Vuosien varrella esittäjäistö vaihteli ja ”lopulliseen” kokoonpanoon tulivat Tuulikki Pohjola, Anja Räsänen ja Hilikka Silanen itse. Esitys vieraili Yhdysvalloissa, Kanadassa, Eestissä ja Ruotsissa sekä hoitolaitoksissa ja työpaikoilla. Esityskertoja kertyi kaiken kaikkiaan yli 400.

Kuten Anun ja Mikon tekijä, Viipuriin liittyvä kirjailija Kersti Bergroth, oli Hilikka Silanenkin maailmankatsomukseltaan antroposofi ja kuului tohtori Rudolf Steineriltä virikkeitä saaneeseen Kristiityhteisöön. Hän kävi kuuntelemassa Tampereen Nekalassa sen järjestämiä esitelmiä, joita piti pastori Helmer Knutar. Hän kertoi Hilkan katseen olleen kirkas viimeisen sakramentin aikana. Harvinaisen ”tietoisena” Hilikka, Knutarin mukaan, siirtyi henkiseen maailmaan 27.4.1989.

Kuvat
- TT:n arkisto
- Panu Rajalan kirjoittama historiikki;
Tunteen Tulet Taiteen Tasot / Tampereen Teatteri 100 vuotta.

OIKAISU

Aiemmassa Eino-lehdessä oli näyttelijä Seppo Mäen syntymävuodeksi ilmoitettu vahingossa 1932. Ikinuori Seppo on kuitenkin syntynyt ”vasta” 8.6.1937 Tampereella.

Kuvassa Sepon vieressä Raimo Härkösen maalaama roolimuo-
tokuva Tampereen Teatterin esityksestä Kun kuu kutsuu, jonka ohjasi Mikko Viherjuuri vuonna 2002.

Kuva Katariina Fleming

Ohjaaja Vili Auvinen

...oli teatterin
monitoimimies

Katariina Fleming

Vili Auviselle teatteriala lankesi luonnostaan. Hänen äitinsä oli näyttelijä, ohjaaja ja teatterinjohtaja Hellin Auvinen-Salmi, isä myös teatterinjohtaja ja näyttelijä Vilho Auvinen.

Hellin-äiti oli näyttelijänä Kuopiossa, Mikkeliissä, Lohjalla, Helsingissä ja Viipurissa, teatterinjohtajana ja ohjaajana Kuusankoskella, Varkaudessa ja pisimpään Valkeakoskella, mistä hän jäi eläkkeelle vuonna 1970.

Lohjalla syntynyt Vili oli teattereissa äitinsä mukana lapselta saakka tekemässä erilaisia alan töitä.

Ensimmäinen näyttämöllä esiintyminen oli Kuusankoskella. Hellin Auvinen-Salmi näytteli Kálmánin operetissa Syysmanööverit Marosia, miesroolia, kun hän sai yllättäen pahoja sydänoireita. Vili puki kulisseyksissä nopeasti ylleen äitinsä rooliasun ja astui näyttämölle. Hän oli nähnyt operetin niin monta kertaa, että osasi sen ulkoa. Näytöstä ei toki voitu keskeyttää. Sen jälkeen Vili alkoi saada muitakin rooleja: oli ensin japanilaispoikana ja pienissä osissa Kaunis Veera-, Elinan surma- ja Pohjalaiset -näytelmissä.

Vili Auvisen isä Vilho kuoli vuonna 1946, mutta äiti avioitui myöhemmin uudelleen – Kuusankoskelta löytyi näyttelijä

Leena Härmän Virtaset ja Lahtiset sai ensi-iltansa TTT:ssä vuonna 1958 ja saavutti suuren suosion. Kuvassa vas. Vili Auvinen, Elna Hellman, Eero Roine, Eila Roine ja Saimi Vuolle. Lattialla istuu Aino-Maija Tikkanen.

Veikko Salmi. Varkaudessa Hellin Auvinen-Salmi ohjasi ensimmäisenä työtään Topiaksen Kenraalin morsiamen, jossa Vilillä on päärooli Taavetti Hurskaisena, Veikko Salmi oli kenraali, ja lavalla oli myös Vilin sisko Hely. Vuonna 1950 Vili Auvinen sai nimiroolin J. Alfred Tannerina, jonka äiti ohjasi.

Kahden Varkauden kauden jälkeen Hellin Auvinen-Salmi sai työpaikan Valkeakosken teatterin johtajana, ohjaajana ja näyttelijänä jossa hän viihtyi pitkään, eläkkeelle jäämiseensä saakka vuonna

1970. Veikko Salmi sai paikan näyttelijänä, Vili Auvinen näyttelijä/lavastajana. Hän sai rooleja muun muassa Nummi-suutarit- ja Venetsian kauppias-näytelmissä.

Lavastaminen kiinnosti Viliä kovasti ja hän haaveili pyrkivänsä Ateneumiin. Suunnitelmat muuttuivat, kun ohjaaja Aino Mattila näki hänet lavalla ja vinkkasi TTT:n johtaja Eino Salmelaiselle lahjakkaasta pojasta. Sieltä tarjottiin työpaikkaa järjestäjä/näyttelijänä ja Vili Auvinen oli talossa 32 vuotta sairaseläkkeelle jäämiseensä asti vuonna 1985. Vuosien myötä hänestä tuli yksi talon parhaista ja arvostetuimmista ohjaajista.

Vili Auvinen oli pienestä pitäen tottunut tekemään monenlaisia töitä ja Työväen Teatterissa hänestä tuli oikea monitoimimies. Hän näytteli melkein kaikissa esityksissä, toimi ohjaajana, lavastajana, järjestäjänä, puusepän, sähkömiehen, tekniikan ja valaistuksen apulaisena, arkistoapulaisena, tiedottajana ja mainosmiehenä sekä ohjaajan apulaisena useissa produktioissa.

Auvinen ohjasi myös Tampereen Teiniteatteria, sittemmin nimellä Nuorisoteatteri ja muita harrastajaryhmiä Tampereella ja ympäristössä sekä koulutti iltanäyttelijöitä Työväen Teatterissa. Ulkopuoliset hämätelivät hänen vauhdikasta työtahtiaan.

TTT:sta tuli Vili Auviselle kotiteatteri. Toki hän vieraili ohjaajana myös monissa kotija ulkomaisissa teattereissa. Ensimmäinen rooli oli vuonna 1953 Franz Streicherin Yllätyslapsi-näytelmässä, jossa Vili oli kauppiaan pojan roolissa.

Annikki Setälän Prinsessa Tuulenpuuskasatunäytelmässä prinsessana oli Eila Roine ja narrina Vili. Kritiikeissä häntä kiitettiin eloisasta ja notkeasta roolityöstä.

Serpin eli Seere Salmisen näytelmässä Isän vanha ja uusi viidenkymppin villitys vaivasi Eero Roineen esittämää isää. Perheen nuorina olivat Eila Roine ja Vili Auvinen, jotka "näyttelivät nasevasti". Ohjaajana oli Eino Salmelainen apunaan Aino Mattila.

Työväen Teatteri hankki Vili Auviselle myös asunnon; talon yläkertaan kerrokseen tuli näyttelijöille Väinölä-asuntola. Vilin modernia sisustusta esiteltiin jopa Seura-lehdessä vuonna 1954. Samana vuonna Vili sai myös Nuoren näyttelijän kunniamaininnan.

Pian Auvinen sai lisää pieniä rooleja. Topeliuksen Prinsessa Ruususen nimiroolissa oli Kaija Sinisalo, mestarikokkina Eero Roine ja hänen oppipoikanaan Vili Auvinen.

Herbert Greveliuksen Pieni pesä oli pienimuotoinen näytelmä asuntopulasta. Vili Auvinen ja tuleva vaimo Eila Roine esittivät nuorta tukholmalaista paria, Sylvi Salonen oli reipas kuorma-autoilijan vaimo.

Vilho Ilmarin ohjaamassa Willian Shakespearen Venetsian kauppiassa Vili Auvinen "hämmästytti jälleen liikunnan ketteryydellään", josta oli tullut hänelle jo aiemmin kiitosta.

Maila Talvion romaanin Kihlasormus pohjalta oli Serp sovittanut näytelmän. Eino Salmelaisen ohjauksessa Vili Auvinen sai ensimmäisen suuren roolinsa porvarillisen perheen Tommi-poikana, joka ajautuu hämäreiden pirtutrokareiden pariin. Tulkintaa pidettiin hyvänä.

Vincent Carrollin Humaltunut kylä oli irlantilaiskylän kuvaus ja taas kiitosta sai Vili Auvinen huimine ilmalentoineen. Hän tuntui vain kehittyvän näyttelijänä ja saikin vuosien mittaan tehdä lukuisia rooleja. Teatterinjohtaja Eino Salmelainen alkoi luottaa Viliin ja otti hänet usein apulaisekseen.

Kihloihin pari meni toukokuussa 1955 ja häät pidettiin heti kesäkuun 4. päivänä, rukouslauantaina, joka oli näyttelijöiden vapaapäivä. Vihkiminen tapahtui Aleksanterin kirkon kappelissa, hääjuhlaa vietettiin Eilan lapsuudenkodissa Voiman talossa.

Tuore aviopari vuonna 1955.

Vili Auvinen ja Eila Roine näyttelivät sisaruksia Serpin uutuuskomediassa Isän vanha ja uusi.

- Sitten nämä rakkaat työtoverit alkoivat näyttää meitä toisillemme. Että kyllä te sentään olisitte hyvä pari, ja minkä takia te ette rupee. Kunnes sitten alettiinkin kuljeskella yhdessä kaupungilla, ja ruvettiin ihan oikeesti tykkäämään toisistamme. Sillai se meni. Ei siinä sen kummempaa ollu, kertoo Eila Roine Antti Heikkisen kirjoittamassa Eila-kirjassa.

.....

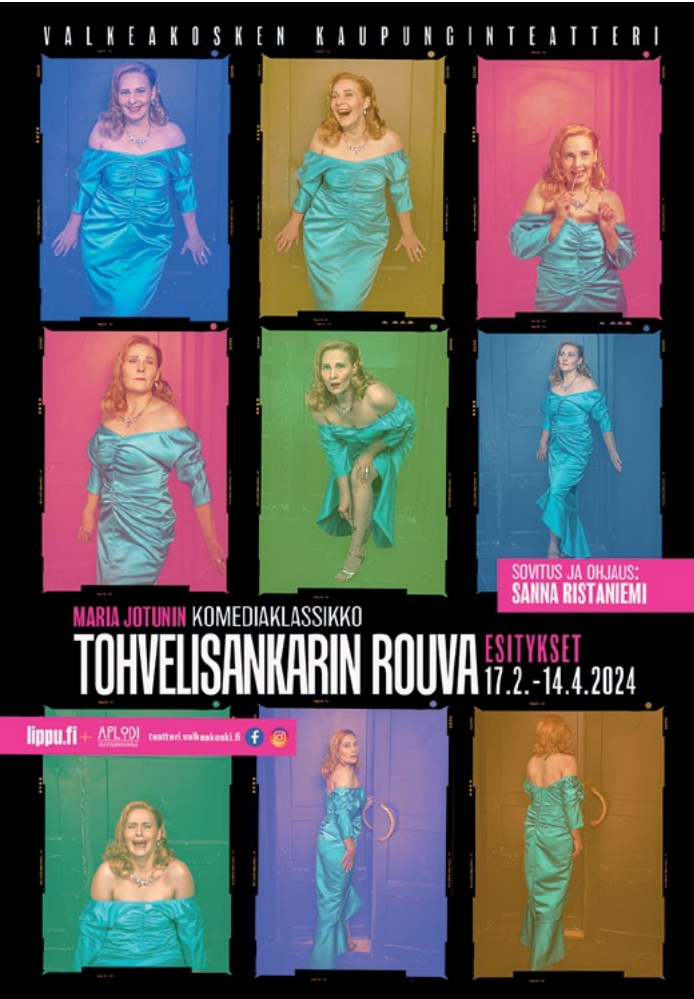

Juuri naimisiin mennyt Vili Auvinen näytteli sotamies Asumaniemeä Edwin Laineen Tuntemattomassa Sotilaassa kesällä 1955.

Seuraavana keväänä syntyi parin ensimmäinen lapsi, Tommi Petteri. Kun hänen ihonsa muuttui keltaiseksi, Eila vei hänet lentokoneella Helsinkiin Lastenlinnaan. Tutkimuksissa todettiin, että vauvalta puuttuivat kokonaan sappitiehyet. Lääkäri kertoi tällaisten lasten voivan elää kolmivuotiaiksi, mutta Tommi Petteri eli vain kolme kuukautta.

- Häntä hoidettiin erinomaisesti Pyynikin sairaalassa ja lähdön hetkellä itkivät kanssamme yhdessä hoitajat ja lääkäritkin. Lääkäri neuvoi, että suruun voi auttaa vain uusi lapsi, ja jo vuoden kuluttua, 1957, syntyi Tommi. Nuorin poika syntyi 1965 ja hänet kastettiin ensimmäisessä nauhoitetussa Heikki ja Kaija -televisiolähetyksessä Janneksi, kertoo Eila Roine.

Vili Auvinen ja Eila Roine olivat lähes kymmenen vuoden ajan Heikki ja Kaija -ohjelman päättähdet. Alussa lähetykset näkyivät vain harvoille Tam-vision ja myöhemmin Tes-vision kautta - televisiovastaanottimiakaan ei ollut paljon. Ohjelmasta tuli kuitenkin hyvin suosittu ja nykyisin se on kulttimaineessa.

Vilin ja Eilan ohella mukana olivat mm. Liisa Roine, Veijo Pasanen, Sylvi Salonen ja Janne Auvinen. Janne tuli niin suosituksi, ettei perhe voinut matkoillaan pysähtyä edes kahville, kun ihailevat mummot tulivat häntä laumana katsomaan. Pieni Janne pelästyi mokomaa.

Heikki ja Kaija tekivät televisiohistoriaa, ja yhä vielä Eila muistetaan Kaijana. Eila toivoo kuitenkin, ettei häntä muistokirjoituksessa muistettaisi vain Heikistä ja Kaijasta. - Jos minut aikanaan tuollaiseen yhteen rooliin laitetaan, niin varmasti tulen kirjoittajalle kummitlemaan, hän vakuuttaa Eila -kirjassa.

Vili Auvinen aloitti opiskelun Tampereen Yhteiskunnallisen korkeakoulun draamastudiolla vuonna 1961. Päästötodistuksen saajina oli tuttuja nimiä kuten Kalevi Kahra, Olavi Ahonen, Kaija Siikala, Martti Kainulainen, Tauno Karvonen sekä Mikko Majanlahti ja Kai Savola, joista tuli myöhemmin TTT:n johtajia. Opiskelun jälkeen Vili Auvinen sai ensimmäisen suuren ohjauksensa vuonna 1963, Martti Larnin Neljäs nikama-näytelmän. Satunäytelmät Lumikki ja Taikakukka Vili oli jo ohjannut - jälkimmäisessä teki ensiroolinsa pienimpänä apinana oma poika Tommi.

Mutta Larnin Neljäs nikama oli vaativa työ. Kirja oli aiheuttanut kohua ja sitä pidettiin moraalittomana. Siinä kritisoitiin amerikkalaista elämäntapaa ja yhteiskuntaa armottomasti. Ilman kirjailijan tietoa se oli jopa käännetty venäjäksi. Näytelmän pääroolissa oli Veijo Pasanen ja mukana olivat myös Veikko Sinisalo, Sylvi Salonen, Ossi Kostia, Marja-Sisko Aimonen ja Eero Roine. Esitys sai kiittävät arvostelut, ja Vili Auvisen ohjaajantie uutta vauhtia.

Aamulehden Olavi Veistäjäkin ennusti, että ”TTT on saanut Vili Auvisesta hyvän näyttelijän lisäksi myös kunnon ohjaajan”. Esitys ja ohjaus saivat laajaa huomiota myös valtakunnan lehdistössä.

Seuraava työ Vilillä oli sokean eunukin rooli Friedrich Dürrenmattain näytelmässä Vanhan naisen vierailu, jonka ohjasi Eugen Terttula. Roolit seurasivat toisiaan, ja niitä hän

oli ehtinyt jo kymmenen vuoden aikana näytellä lukuisia. Ohjaaminen kuitenkin kiinnosti ja siitä tuli Vili Auviselle tärkeä loppuelämän työ.

Auvinen ohjasi kymmeniä näytelmiä, mutta yksi suosituimmista oli Teuvo Pakkalan Tukkijoella. Auvinen teki siitä musiikaalinomaisen, vetävän ja mukaansatempaavan musiikinäytelmän, jota esitettiin pitkään. Viimeiset näytökset nähtiin Ilmajoen musiikkijuhlilla vuonna 1986.

Leena Härmän Viekkä tuhkakin pesästä sai myös suuren suosion, pääroolissa Janhuskana oli Sylvi Salonen. Kellariteatterissa esitetty Per Olov Enqvistin Mies-vihaajat on erityisesti jäänyt mieleen vahvalla tekstillään ja erinomaisilla näyttelijäntöillä. Veijo Pasanen August Strindberginä, Eila Roine Siri von Esseninä, Raili Veivo Marie Davidina ja Reino Kalliolahti Viggo Shiwenä loistivat Vili Auvisen upeassa ohjauksessa.

Erityisesti Vili Auvinen muistetaan Dario Fon näytelmien taitavana, nopeatempoisena ja mielikuvitusriikkaana ohjaajana. Vivica Bandler ohjasi vuonna 1963 Työväen Teatteriin farssin Arkkienkelit eivät vedä höplästä. Vili, Veijo Pasanen ja Olavi Ahonen revittelivät näyttämölle uskomattomia tyypejä, ja Vili sai elinikäisen Fo-herätyksen. Hänestä kehittyi maan paras Dario Fon näytelmien ohjaaja. Jokainen, joka on nähnyt hänen ohjaamansa Ei makseta, ei makseta muistaa varmaan nauraneensa katketakseen, hyvä ettei tuoleilta pudottu.

Jo seuraavana vuonna Auvinen sai ohjattavakseen Dario Fon näytelmän Kaksi pistoolia: toisella mustat, toisella valkoiset silmät. Kolmen vuoden kuluttua Kellariteatterissa nähtiin Fon Varasta jalka, saat onnea rakkaudessa. Myöhemmin ohjelmistossa olivat mm. Fon näytelmät Rouva joutaa pellolle, Seitsemäs käsky: Varasta vähän vähemmän, Ei makseta, ei makseta, Anarkistin kuolema ja Melkein sattumalta nainen - Elisabeth, joka jäi vuonna 1985 Vili Auvisen viimeiseksi ohjaukseksi. Dario Fo oli vierailulla Tampereen Teatterikesässä ja vaikutti TTT:n tavasta tehdä teatteria. Hän kutsui näyttelijöitä Italiaan, Umbriaan, jossa kurssitti näyttelijöitä. Näytelmän aiheena oli Fota kiinnostanut Elisabeth.

” Eila Roine ja Vili Auvinen yhdistivät kaksi teatteriperhettä.

Vili Auvinen syntyi teatteriperheeseen. Hänen äitinsä oli Hellin Auvinen-Salmi, näyttelijä, ohjaaja ja teatterinjohtaja. Isäkin oli näyttelijä, Vilho Salmi, joka teki uraa myös elokuvien parissa. Myös sisko, Hely, näytteli. Äidin toinen aviomies Veikko Salmi oli hänkin näyttelijä.

Vielä suurempaan teatteriperheeseen Vili Auvinen pääsi avioituessaan näyttelijä Eila Roineen kanssa. Eilan isä oli TTT:ssä ajan suosituin näyttelijä Eero Roine, äiti Sylvi Raunio iltanäyttelijä, sisar Liisa Roine ja veli Esko Roine näyttelijöitä. Liisan aviomies on näyttelijä Seppo Mäki, Eskon vaimo näyttelijä Ritva Jalonen. Eskon tytär Susanna Roine on näyttelijä, hänen veljensä Sami Roine näyttämömusiikkiakin tehnyt muusikko.

Vilin ja Eilan pojat ovat kumpikin teatterialalla: Tommi Auvinen on näyttelijä, ohjaaja ja Kuopion kaupunginteatterin johtaja, Janne Auvinen teatteritaiteen maisteri, valo- ja äänisuunnittelija sekä tapahtumatalo Verkatehtaan toimitusjohtaja Hämeenlinnassa. Tommin vaimo Teija Auvinen on näyttelijä ja koreografi. Heidän poikansa Valtteri on tehnyt yrityksessään paljon videoita ja trailereita teattereille, sisko Juulianna Mäkelä os. Auvinen on näyttelijä ja laulaja. Amelia on näytellyt vuosia muun muassa TT:n Saiturin joulussa, mutta opiskelee nyt muuta alaa.

.....

TILAUSLIIKENNE – MUTKATONTA MATKAA

Ostosmatkat, Konsertit, Pelireissut, Teatterimatkat, Lentokentille ja satamiin kuljetukset, sekä tilausajot

TILAUSAJOT JO VUODESTA 2007

Ota yhteyttä, niin räätälöimme juuri teille sopivan matkan.

040 502 9886
040 777 3035
myynti@arpeco.fi
www.arpeco.fi

ARPECO OY

HENKILÖKULJETUSPALVELUJA

Eila Roine, Sylvi Salonen, Vili Auvinen, Liisa Roine ja Veijo Pasanen olivat huippusuositun Heikki ja Kaija- tv-sarjan ydinryhmää.

Monien vaikeuksien jälkeen Tampereelta matkustivat Matti Viironen, Pekka Lukka, Marja-Sisko Aimonen, Ahti Jokinen, Antti Seppä ja Vili Auvinen. Auvisen piti avustaa Dario Fota ohjaamisessa, mutta molemmat olivat aika rasittuneita.

Koulutuspaikan nimi oli Alcatraz kuuluisan amerikkalaisen vankilan mukaan. Melkomoiselta vankilalta se Eila Roineen mukaan tuntui: vanha huonokuntoinen linna keskellä erämaata eikä mukavuuksia juuri ollut, sisiliskoja ja rottia kyllä. Aamulla harjoitukset alkoivat yhdeksältä ja kestivät iltakahdeksaan joka päivä. Kuuden viikon aikana oli puolitoista vuorokautta vapaata, joten mitään lomailua se ei ollut. Neljäkymmenen asteen helle ei helpottanut asiaa, ja osa näyttelijöistä oli pyörtymäisillään.

-Italiassa näytelmä ei valmistunut, mutta Vili Auvinen viimeisteli sen täällä esityskuntoon. Aikamoinen pettymys se oli hänellekin, kun odotukset olivat olleet niin suuret, kertoo Eila Roine.

Näytelmä jäi Vili Auvisen viimeiseksi; hän oli palanut loppuun eikä ollut enää työkykyinen. Syksyllä 1985 hän jäi sairaaläkeelle 54-vuotiaana tehtyään TTT:ssa 32 vuotta erinomaisia rooleja, ohjauksia ja paljon muitakin töitä. Loistava teatterimies nukkui pois 2.8.1996 pitkään sairastettuaan.

Poika, Kuopion kaupunginteatterin johtaja Tommi Auvinen, on jatkanut ansiokkaasti hänen työtään ja ohjannut paljon myös Dario Fon näytelmiä.

Kuvat ja tekstilähteet
- Arkistot: TTT, YLE, TV2, SF
- Raimo Putkonen
- Katariina Flemingin tekemät haastattelut
- Eila Roineen kuva-arkisto
- Antti Heikkisen kirja Eila (Otava 2023)
- Panu Rajalan kirjoittamat TTT:n historiikit Titaanien teatteri (1995) ja Tasavallan toinen teatteri (2001), julkaisija Tampereen Työväen Teatteri Oy

” Vili auttoi teatterin pariin.

Soile Komppa muistelee lämmöllä Vili Auvista.

- *Pyrin kaksi kertaa teatterikouluun. Toisen kerran kun tulin pääsyko-keista, itkin kuin vesiputous. Vili tuli minua vastaan ja kyselin mitä mää nyt sitten teen. Hän sanoi, että kyllä sinä varmaan Työväen Teatteriin avustajaksi pääset.*
- *Olin 19 -vuotias ja kävin Sammon yhteislyseota. Menin heti sanomaan rehtori Pekka Kaarelalle, että lopetan koulun ja pääsen työvikseen.*
- *Sen minä nyt ainakin tiedän, että oikeaan paikkaan menet, hän tuumasi.*
- *Syksyllä huomasin lehdestä, että teatterissa oli ollut avajaiset ja soitin Vilille ettei minua ole kutsuttu ja lopetin jo koulunkin.*
- *Pääsetkö sää tulemaan huomenna kello 10, hän kysyi ja tietysti menin. Vili vei minut kellariin, jossa Eugen Terttula oli tupakalla. Vili sanoi, että tässä nyt olis se tyttö. Terttula siirsi tupakkaa suupielestä toiseen, nyökkäsi, ja sen jälkeen tulin töihin niin kuin näyttelijätkin.*
- *Terttula ohjasi musikaalin Ikkuna Eurooppaan ja siinä minulla oli pieniä tehtäviä. Hän kiitteli, että olin parempi kuin avustajat yleensä. Sain myös Vilin ohjauksissa pieniä osia. Hän opasti minut myös teatteritekniikan pariin: kuiskaajan tehtävään ja tarpeiston hoitoon. Hän oli aina iloinen ja vauhdikas, mutta temperamenttiakin löytyi tarvittaessa, jos asiat eivät olleet jämpästä. Opin kyllä huolehtimaan tehtävistäni.*
- *Myöhemmin sain Raumalta näyttelijä-harjoittelijan paikan kahdeksi vuodeksi. Ilman Vilin apua en varmasti olisi teatterialalle päässyt ja siitä olen vieläkin kiitollinen, muistelee Soile Komppa.*

VILI AUVINEN

- Syntyi 11.11.1931 Lohjalla
- Kuoli 2.8.1996 Tampereella
- Vanhemmat Hellin Auvinen-Salmi ja Vilho Auvinen
- Puoliso Eila Roine, synt. 1931, avioliitossa 1955–96

■ LAPSET

Tommi Auvinen, s. 1957
Kuopion kaupunginteatterin johtaja, ohjaaja/näyttelijä
- puoliso Teija Auvinen, näyttelijä
- lapset Valtteri, Juulianna, Amelia

Janne Auvinen s. 1965
Hämeenlinnan Verkatehtaan toimitusjohtaja, valo- ja äänisuunnittelija
- puoliso Miia
- lapset Eero, Ilmari, Elina

■ LAPSEN LAPSEN LAPSET

Aatu, Vilja, Lydia ja Lempi

■ TYÖURAA

- Kuusankoskella, Varkaudessa ja Valkeakoskella erilaisia tehtäviä äidin, Hellin Auvinen-Salmen johtamissa teattereissa
- 1953 Tampereen Työväen Teatteriin järjestäjä/näyttelijäksi. Teki kuitenkin myös lukuisia muita töitä Valkeakosken Kaupunginteatterissa

■ OHJAUKSIA Tampereen Työväen Teatterissa mm.

- Rakas murhakopla (Opaali)
- Täysi tusina Toivosia
- Bernarda Alban talo
- Puutarhahuhla
- Ruusubaletti
- Kahden herran palvelija

- Mimmi Paavaliina
- Misson mun iso pörrönen nalle
- Murhataanpa Bobrikov
- Totin perhe
- Maailma on vasta nuori
- Ukko Marojen dukaatit
- Eläköön, itsemurhaaja
- Arturo Uin valtaannousu
- Tukkihoella
- Kalliisti maksettu ilonpito
- Joonas
- Puutarhahuhlat
- Viekkä tuhkatkin pesästä
- Syntymäpäiväjuhla
- Aamiainen sotakentällä ja Sota kolmannessa kerroksessa
- Paljon melua kurpitsasta
- Lupa sanoa
- Edwardin lapset
- Ihmemies Oz
- 4 x Beckett
- Narri tuhannesta
- Hirttämätön lurjus
- Orkesteri
- Pikku-Kalle, Kukkanen, Kultti ja Kimuli
- Tahtoisin talon tehdä
- Noidutut veljekset
- Palloseura Towerit
- Miesvihaajat
- Suutarin tyttäret
- Amerikantäidin rakkaudet
- Juppiter nukkuu
- Nuori mylläri
- Amerikantäidin rakkaudet
- Vartio Reinillä
- Pyöri maailmani, pyöri
- Anarkistin kuolema
- Amerikkalainen unelma
- Valkeat linnut
- Komedian taito
- Melkein sattumalta nainen – Elisabeth

www.olvi.fi

Rajujen otteiden ohjaaja

Jussi Lehtonen

Ossi Veikko Räikkä syntyi 21.9.1935 Karinaissa.

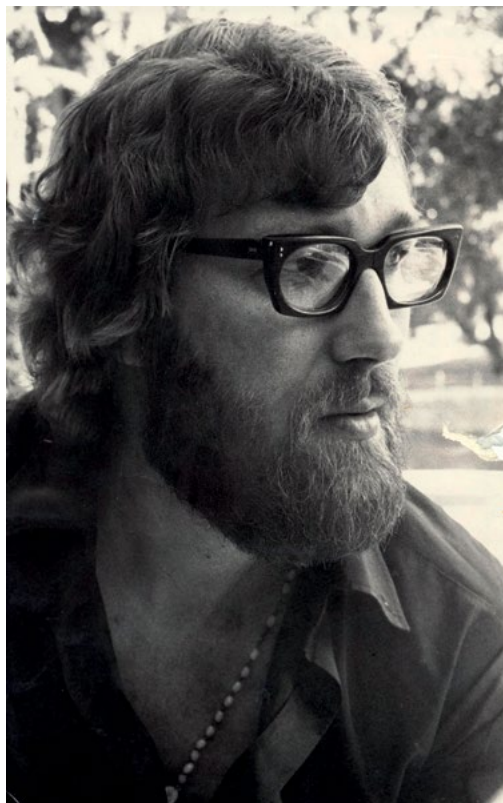
Opiskeltuaan opettajaksi Raumalla hän siirtyi Suomen Teatterikoulun ohjaajalinjalle 1960–63. Sieltä hänet kiinnitettiin suoraan Joensuun Kaupunginteatteriin, ensin apulaistohtajaksi, sitten johtajaksi 1965–68. Kun teatterin taloudenhoitaja Reino Levander haastatteli Räikkää, tämä oli kysynyt onko totta, että Joensuun kaduilla on nähty karhu. Levander vastasi että kyllä, mutta teatterin henkilökunnalle oli päätetty hankkia kiväärivarustus. Tämä Räikän mukaan sinetöi hänen ja puolisonsa tulon Joensuuhun.

Vuonna 1965 Joensuuhun valmistui 70-paikkainen kellariteatteri, samaa vuonna kuin TTT:n Kellariteatteri. Joensuun kellariteatterin avasi Ossin ohjaama Kuka pelkää Virginia Woolfia? Kohtalo lähetti jo vajaan puolen vuoden päästä päänäyttämölle tuhoisan tulipalon. Katastrofin vuoksi 16 teatteria antoi lahjanäytännön Joensuun Teatterin hyväksi.

Joensuulaiset eivät teatteritarjonnan suhteen suinkaan eläneet perämetssä. Räikkä ohjasi esimerkiksi James Baldwinin ajankohtaisen, osin tositapaukseen perustuvan näytelmän Laulu valkoiselle herralle, joka oli viikkoa aikaisemmin saanut ensi-iltansa TTT:ssa.

Ossi Räikkä sai töistään kriitikoilta pääsääntöisesti kiitosta. Ehkä eniten ristivetoa aiheutti 23.10.1966 ensi-iltaan tullut Lapualaisooppera. Aika Joensuun Kaupunginteatterissa oli Räikän perheelle (johon kuului myös 1962 syntynyt Tanjalotta ja 1965 syntynyt Viliteppo) varsin hyvää aikaa. Henki teatterin henkilökunnassa oli hyvä; tulipalokin vain lujitti sen yhteenkuuluvaisuuden tunnetta.

Joensuun jälkeen Räikkä siirtyi radikaalina ja uudistavana pidettyyn Turun Kaupunginteatteriin ohjaajaksi 1968–71. Turussa Räikkä ohjasi yksitoista kappaletta, mm. Sirkusprinsessin ja yleisön suosikin Kolmen pennin oopperan. Ja sellaisenkin teoksen kuin Veturi-Vili ja Millipilli. Kun Ralf Långbacka ja Kalle Holmberg tulivat tekemään uudistavaa teatteria Turkuun, Räikän pariskunta siirtyi Poriin. Laila näytteli ja Ossi johti teatteria 1971–73. Teatteri esitti paljon kotimaisia kantaesityksiä, mm. Lauri Kokkosen Ruskien neitsyt. Muistan tämän 18-vuotiaana näkemäni esityksen puhuttelevana ja vauhdikkaana, joskin kuului myös epäilyjä tuon Itä-Karja-

lan miehitystä kuvaavan näytelmän historiallista todenperäisyydestä.

Syksyllä 1973 Räikkä aloitti oikein Karhun voimalla ohjaajantyönsä Tampereen Teatterissa. Karhun Esa, jota esitti "uskomattomalla liikunnan ja raivon näytteellä" Harri Rantanen, oli tärkeä henkilö Santeri Alkion Puukkojunkkareissa. Jorma Panulan sovittamia pohjalaisia kansanlauluja käyttävän Puukkojunkkareiden ensi-ilta oli kymmenen vuotta West Side Storyn sensaatiomaisen ensi-illan jälkeen. "...jyrisevää, salamoivaa, täyden iskuvoiman kannattamaa teatteria", kirjoitti Olavi Veistjä. Seuraava suurtyö, Yrjö Tapperin taidolla lavastama ja Harri Tapperin pitkälti Räikän ohjeiden mukaan kirjoittama Nuijamieht, jäi kriitikoiden mukaan sekavaksi ja liikaa yrittäväksi. Tapani Perttuekin oli välillä jalo Jaakko Ilkka, välillä iskelmälaulaja (Toni Edelmanin musiikilla).

1900-luvun Tamperetta kuvaavassa, Eila Pennasen kahdesta romaanista sovitettussa Ruusuköynnös -näytelmässä, Räikän luonnehdittiin kehittyneen henkilöohjaajana. Jotkut kokivat näytelmän kuitenkin liian radikaalina, tosin Helsingin Sanomien Kirsikka Siikala olisi kaivannut tuota radikaalia kriittisyyttä enemmänkin. 1970-lukuhan oli Suomen teatterielämässä melkoista vasemmistoradikalismia aikaa. Eikä Ossi Räikkä saati hänen puolisonsa Laila paljoa peiteltyä näkemyksiään. Joillakin Tampereen Teatterin ystävillä alkoi tässä vaiheessa hie-man "keittää yli". Lars Sandbacka kirjoittikin Aamulehteen 16.5.1975, että TT ajaa Työväen Teatterista "vasemmalta ohi." Nuijamiehet ja Ruusuköynnös olivat hänestä "niin vasemmistoideologisia näytelmiä että ei uskoisi istuvansa vanhan kunnon Tampereen Teatterin katsomossa."

Räikkä oli ohjaaja, joka ei pelännyt kovaakaan dramaturgista työstämistä, josta Ruusuköynnös oli hyvä esimerkki. Ibsenin Kansanvihollisen kohdalla poistettiin kenraaliharjoituksessa toinen näytös kokonaan ja muutama henkilökin karsittiin. Ibsenin näytelmästä löytyi yllättävää ajankohtaisuutta: kylpylän vesi havaitaan saastuneeksi samaan aikaan kun lehdissä kerrottiin myrkkylaivurista. Laila Räikkä esitti tulisieluista ja vapaamielistä tohtori Stockmanin tytärtä. Toisenlaista vapaamielisyyttä esiintyi Räikän ohjauksessa Decamerone. Vauhtia ja hauskuutta piisasi, eikä protestointi liittynyt niinkään poliittisiin kuin eroottisiin rohkeuksiin.

Tampereen Teatterissa oli mielellään esitetty Maria Jotunian;

Raija Orasen (vas.) kirjoittama Riisuminen sai ensi-iltansa 1984. Oikella istuva Ossi Räikkä ohjasi, vierellään pääosien näyttelijät Laila Räikkä ja Raimo Grönberg. Jorma Kairimo (tak. vas.) dramatisoi ja Markku Siren lavasti.

olihan niihin käytettävissä talon oma ohjaaja Hilka Silanen. Jo ties monetta vuotta esitettiin jättimenestyksen saanutta Suhteita-sikermää, jossa tarvittiin vain kolme naista. Tämän intiimin Jotunin vastapainoksi valmistui keuhkälä 1976 Räikän näkemys Jotunin keskiajalle sijoittuvasta historiallisesta draamasta Klaus, Louhikon herra. Rymistely ja ovien paukuttaminen jylläsi. Näytelmän lämpimänä, viisaana ja tasoittavana isoäitihahmona nähtiin - Hilka Silanen.

Neljäs kausi alkoi hienosti Pikkuteatterissa Mrozekin näytelmällä Emigrantit. Esitys oli vaikuttava ja vieläkin muistelen sitä (näin sen 21-vuotiaana). Esittäjiä oli vain kaksi: Olavi Niemi poliittisena pakolaikirjailijana ja Kalevi Honkanen siirtotyöläisenä. Toinen Pikkuteatterin mieliinpainuva esitys oli Väinö Vilhelm Järner näytelmä keuhkälä 1977: Juhlat uima-altaassa, terävä kuvaus elintasokilpailun sokaisemista ihmisistä. Siinä Harri Laurikka sukelsi rohkeasti 30 sentin syvyyseen veteen.

Luottonäyttelijä Harri Rantanen oli jo Porissa ollut Räikän ohjauksissa. Puukkojunkkareiden riehuvasta Esa Karhusta oli tultu syksyn 1978 ensi-illan pääosaan, maalari van Goghiin näytelmässä Van Gogh ja postinkantaja. Muistan Tapani Pertun toisena suurmaalarina Gauguinina, Seppo Mäen postinkantajana ja Liisa Roineen tämän lämmimhenkisenä rouvana. Ja sen, että itse ohjaaja tiedusteli, mitä mieltä esityksestä olin.

Työtaturmana on ehkä pidettävä kauhistusta ja paheksumista herättänyttä Aristofaneen Lysistraen eli Lemmenlakon esitystä. "Mä vielä teloinikin itteni kun piti siellä Lemmenloukossa hyppiä", muistelin erään esiintyjän valitellessa. Eroottinen ilottelu taisi mennä mauttomuuden puolelle ja rauhan ajatuksen julistamiseenkaan tämä tyyliä tuskin oli sopivin. Mutta seuraava ohjaus, Arne Skouenin Balleriina oli menestys. Anja Räsänen

esitti ballerinan urasta luopunutta äitiä ja Inkeri Mertanen hänen autistista tytärtään. Matti Rosvall kirjoitti: "Ballerina on teatteritapaus, jollaista ei olisi oikeastaan odottanut koskaan näkevänsä, niin ratkaisevan erilainen, niin riipivä ja niin vaativa ja niin tinkimättömästi toteutettu, että katsomon on pakko mennä mukaan sanan vanhanaikaisessa ja rehellisimmässä mielessä." Esitys sai huomiota Norjankin lehdistössä.

Ossi ja Laila Räikkä siirtyivät Tampereen Työväen Teatteriin 1984. Avajaisohjaus oli Dostojevskin Riivaajat. Huolimatta Aamulehden ja Kansan lehden kehuista, ei Räikän ensiohjauksesta Työväen Teatterissa tullut yhtä suurta triumfia kuin TTT:n Puukkojunkkareista. Panu Rajala arveleekin: "Heidän henkinen kotinsa oli paremminkin TTT:ssä, mutta yllättäen kävikin niin, että ainakin Ossi Räikän parhaat työt taisivat jäädä Keskustorin varrelle." Aluksi Työväen Teatterin johtokunnan puheenjohtaja Unto Kanerva yritti estää Riivaajien tulon ohjelmistoon, mutta Jenny Matinahan,

Ossi ja vaimonsa Laila Räikkä.

Mikko Majanlahden ja Erkki Majaniemen myönteinen kanta ratkaisi.

Kun Ossi Räikkä täytti 30 vuotta 1965, vihittiin kellari-teatteri Joensuussa. Vuonna 1985 Ossi Räikkä täytti 50 ja oli Tampereen Työväen Teatterin uuden uljaan talon vihkiäisjuhla, jossa esitettiin Lauri Viidan Moreenista tehty näyttämösovitus. Kauan ja hartaasti odotetusta juhlasta tuskin tuli sitä, mitä ajateltiin. Kuoro lauloi, Unto Kanerva puhui ja paljon muutakin ohjelmaa (kolme ja puoli tuntia!) oli juhlanäytännön edellä. Joka sekin viivästyi 35 minuuttia, kun uusi esirippu ei noussut. Lopulta se nousi kammasta pyörittäen monen miehen voimin. Ja sitten arvovaltainen juhlayleisö sai ”seurata isolla näyttelijäjoukolla kehystettyä Veikko Sinisalon lausunta-iltaa”, kuten Turun Sanomien Jyrki Vuori kirjoitti. Esityksestä löydettiin hyvääkin, mutta Olavi Veistjä, joka oli vuosikaudet odottanut tuota uutta taloa kuin kuuta nousevaa, oli kiukkuinen kuin ampiainen teila-ten Moreenin kertakaikkisesti.

Sitä vastoin Kellariteatterissa onnistui hyvinkin intiimi Räikän ohjaus, jopa niin intiimi, että Räikän puoliso esiintyi siinä alasti. Raija Orasen näytelmään Riisuminen tarvittiin vain kaksi näyttelijää: Laila Räikän ilotyttö syyttää ja Raimo Grönbergin kansanedustajaa heidän nuoruudenihanteitensa pettämisestä. Näytelmä heijasteli eroottisen elämän jännitteitä sekä vasemmistoradikaalien yhä syvenevää pettymystä, kun odotettu vallankumous ei tullutkaan.

TTT:n meno oli 1980-luvun loppupuolella todella hurjaa: johtajakriisiä, tulehtuneet henkilösuhteet, alkoholismiin liittyvää tragiikkaa, syntyi ongelmia talon sisällä toimivaan Kaisa Korhosen ryhmään sekä vanhalle päänäyttämölle sijoittuneeseen Teatteri 2000:een. Samoihin aikoihin Kellariteatterissa nähtiin rajuja, todellakin kamarinäytelmän omaisia Räikän ohjauksia kuten tyrannimaisesta alkoholisti-isästä kertova Lars Norénin Yö on päivän äiti.

Vuoden 1987 lopulla tuli Ossin ohjauksena Kosti Elo-saliin Maa on syntinen laulu, jonka tekijän Timo K. Mukan Räikkä oli aikoinaan esitellyt isälleni ja minulle Porin teatterissa vain viikkoja ennen kuin kirjailija 29-vuotiaana kuoli. 28-vuotiaana oli puolestaan Jussi Parviainen saanut valmiiksi kohnäytelmänsä Jumalan rakastaja, joka sai Työväen Teatterin ensi-iltansa Räikän ohjaamana vuonna 1986.

Nuorten miesten rajuja tekstejä seurasi suomalaisen naisen uutta draamaa, kun Ossi ohjasi Kellariteatteriin Liisamaija Laaksosen Lumikit. Esityksen ”kuusi siskosta” ja heidän erilaiset ihmistyyppinsä toivat ehkä jotenkin mieleen jopa seitsemän veljestä ja Tuntemattoman sotilaan tyypittelyt. Ossi Räikän ohjaustyöt Työväen Teatterissa on hengästyttävää luettavaa: Hannu Salaman Siinä näkijä missä tekijä, Eino Salmelaisen näyttämöllä Cabaret (kuukausi ennen Berliinin muurin murtumista) seremoniamestarina Harri

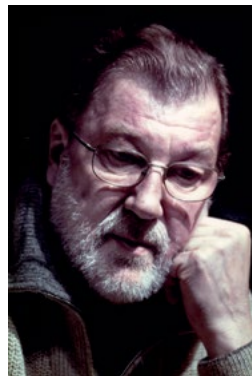
Rantanen. Tehtävänsä Ossin luottonäyttelijä heittäytyi niin kiihkeästi, että harjoituksissa pauskautui katsomoon ja katkaisi kylkiluunsa. Hurja meno jatkui Jim Gartwrightin Englannin työttömien jengiläisten raisusta elämästä kertovassa näytelmässä Katu. Lämpö oli ennen esitystä publi ja väliajalla disko. Beethovenin musiikki puolestaan soi Kellariteatterin Kreutzer-sonaatissa, ja Kellopeliappelsiinissa puolestaan jyrisi Beethovenin yhdeksäs sinfonia, jota psykopaattinen nuori Alex kuuntelee jouduttuaan

hyvin erikoiseen pakkohoitoon. Ja itse Kellopeliappelsiin luomaa kauhuakin suurempana koin sen ahdistuksen, kun pappia esittävä isäni ensi-illassa sai pitkän repliikkinsä alussa täydellisen muistikatkoksen.

Mikä tähän olisikaan sopinut jatkoksi paremmin kuin kauhujen kauhuja sisältävä klassikko: Shakespearen Macbeth. Tehokkaan ja puhuttelevan ensi-illan jälkeen vain 16 päivän päästä Neuvostoliitto hajosi. Toinen ääripää oli suuren näyttämön Pastori Jussilainen, Gustaf von Numersin vanha kotimainen kansankomedia, jota tähditti vuorineuvos Paukkuna tunnettu Matti Tuominen. Muokkaustyötä tekstin suhteen oli tehnyt Jorma Kairimo - nimi joka helposti voi jäädä huomaamatta ja kiitoksella mainitsematta.

Kauden 1996–99 Räikkä oli Kokkolan Kaupunginteatterin johtaja. Mutta TTT:ssä oli vielä mahdollista ohjata. TTT:n ja Tampereen Oopperan yhteistyönä toteutettiin Mustalaisruhtinatar (1998), joka lienee jollain linjalla ollut Ossin ohjaajataidon huipentuma. Menestyvää esitystä joku piti jonkinlaisena lopullisena sinettinä sille, että vähän tiedostavampienkin piirien vastustuksesta huolimatta oopperetti lajina oli lopullisesti ”päässyt pannasta”. Ossi Räikkä on ollut myös yksi Tampereen Oopperan ohjaaja. Esimerkiksi ottaisiin syksyllä 1976 näkemäni mielenkiintoisen kahden lyhyemmän oopperan esityksen: Stravinskin Sotilaan tarinan ja Puccinin Gianni Schiccin. Edellisessä kertojan osuuden suoritti ohjaaja itse. Räikkä oli myös useita alan palkintojakin voittanut lausuja.

Kirjoitan näitä rivejä 69-vuotiaana, jolloin tunnen elämää olevan vielä paljon edessäni. Siksi on surullista ajatella, että tässä iässä oli elämähaluinen ja onnellisen Ossi Räikän laskettava matkasauvansa. Lomamatkalla Thaimaan Phuketissa Laila Räikän osa oli jäädä leskeksi neljä päivää ennen tsunamia 22.12.2004.

Kuvat
- TTT:n arkisto
- Laila Räikän arkisto

Eino-klubi retkeili

...Hattulassa ja Hämeenlinnassa

Katariina Fleming

Hattulan Pyhän Ristin kirkko 500-luvun seinämaalauksineen sai einoklubilaiset haltioitumaan. Hämeenlinnan teatterin näytelmä Rottien pyhimys kirjoitti väliaikakahvilla vilkasta keskustelua (oik.).

Eino-klubilaiset pääsivät syksyllä nauttimaan kahdesta toistaan täydentävästä retkikohteesta.

Hattulan 500-luvulla rakennettu Pyhän Ristin kirkko oli täynnä taitavien kirkkomaalareiden kuvituksia. Ne olivat tehneet kirjailija Anneli Kantonon niin suuren vaikutuksen, että hän kirjoitti niiden innoittamana laajan suosion saaneen kirjan Rottien pyhimys.

Erinomaisena oppaana oli Vilppu Vuori, joka ilahdutti myös soittamalla itse rakentamiaan perinnesoitimia, kuten puusarvea eli lullettia.

Hämeenlinnan teatterin 120-vuotisjuhlan kunniaksi kirjasta dramatisoitiin samanniminen näytelmä, jonka ohjasi Milko Lehto. Mielenkiintoinen esitys oli kovasti einoklubilaisten mieleen ja siitä riitti puhetta koko kotimatkakksi. Erityisesti kiitettiin näyttelijäntöytä - pääosissa olivat Sonja Silvan-der-Valo, Antti Virravirta ja Mikko Nousiainen. Myös lavastus, jossa uusia maalattuja kuvia heijastettiin, oli onnistunut.

Matkojen vetäjänä toimi tuttuun taattuun tapaan näyttelijä Liisa Roine.

TULOSSA SYKSYLLÄ 2024
KOKO PERHEEN LUMOAVA FANTASIASEIKKAILU

ASTRID LINDGREN

Ronja, ryöväriin- tytär

SOVITUS ANNINA ENCKELL
OHJAUS LIISA MUSTONEN

HÄMEENLINNAN
TEATTERI

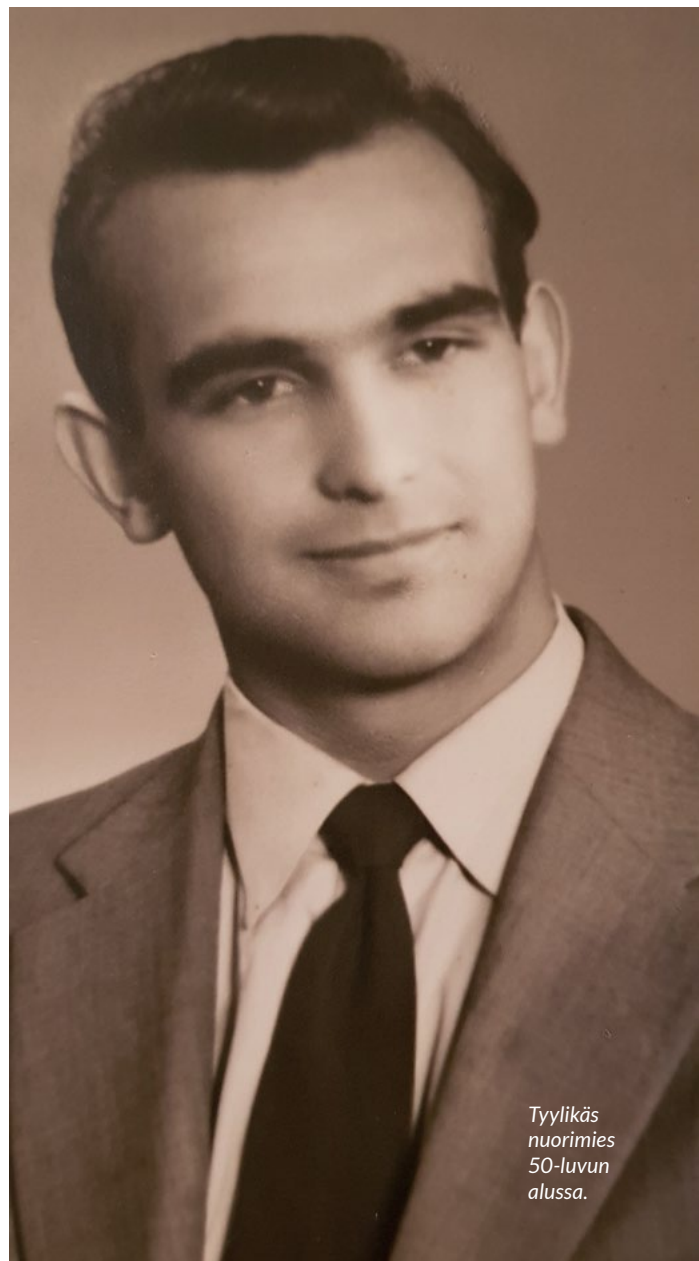
ASTRID
LINDGREN
AKTIEBOLAG

Mikko Majanlahti

...teki komean uran ohjaajana, teatterinjohtajana, näyttelijänä ja kouluttajana

Katariina Fleming

Mikko Majanlahti oli ”karjala poikii” – sieltä lienee tullut hänen huumorintajuinen ja joviaali luonteenlaatunsa.

Tyylikäs nuorimies 50-luvun alussa.

- Isä tuli toimeen kaikkien kanssa ja oli hyvä keskustelija ja kuuntelija. Hänen kanssaan oli hienoa keskustella – hän oli kiinnostunut kaikesta ja halusi tietää asioista. Isä oli loppuun asti kiinni ajassa, seurasi maailmanpolitiikkaa ja katsoi uutisia. Hän myös luki paljon, vaikka näkö meni viime aikoina vähän huonoksi, kertoo Mikko Majanlahden tytär näyttelijä Sanna Majanlahti.

- Taidemaalausta isä harrasti koko ikänsä: maalasi äitinsä ja vaimonsa, Maija-Liisa Majanlahden, meidän lasten ja monet muut muutokuvat. Vielä viimeisessä kodissaan, Kuuselan palvelutalossa, hän oli mukana kuvataidepiirissä. Mikko Majanlahti menehtyi äkillisesti 14.5.2023.

Majanlahti syntyi 29.8.1933 Ensossa, Karjalassa. Evakkomatka sotien aikana päätyi Kokemäen, Pirkkalan ja Härmälän kautta Nekalaan. Teatteri kiinnosti Mikkoa jo varhain, ja hän on kertonut ensimmäisen teatterikokemuksensa olleen Sakari Topeliuksen Hyrrä Tampereen Teatterissa. Siitä oli jäänyt mieleen Sylvi Salosen repliikki: ”Tiedän vaan, mikk’ on parempaa, se on makkaraa.”

Majanlahden vanhemmat eivät olleet teatteri-ihmisiä, mutta isä luki lapsilleen paljon, muun muassa Seitsemää veljestä ja Tarzania. Mikon mieli paloi kuitenkin teatteriin ja hän meni jo 16-vuotiaana työväenopiston näytelmäkerhoon Vanhalle kirjastotalolle.

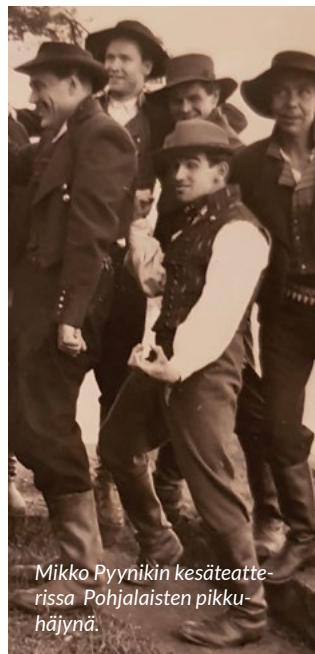
- Enimmäkseen vain katselin toisten harjoittelemista, mutta olin kyllä pienessä vanhan everstin roolissa Anton Tsehovin näytelmässä.

- Raittiustalon näytelmäkerhoon menin 17-vuotiaana ja siellä sain vallesmannin roolin Pohjalaisissa. Olin niin pieni, että saappaani täytettiin sanomalehdillä, että olisin ollut pidempi.

- Ohjaaja Klaara Näre-Keskisen näki minut lavalla ja pyysi Messukylän Työväen näyttämölle, jossa sain tehdä useampia rooleja. Päätinkin pyrkiä Teatterikouluun Helsinkiin, mutta armeijan käytyäni palasin vielä Klaara Näre-Keskisen oppiin, on Mikko Majanlahti muistellut.

Majanlahti Messukylän Nuorisoteatterissa.

Mikko Pyynikin kesäteatterissa Pohjalaisten pikkuhäijynä.

Mikko Majanlahti oli 24-vuotias pyrkiessään Teatterikouluun, ja sinne oli näyttelijälinjalle yläikärajana 23. Niinpä Mikko pyrki ohjaajalinjalle ja pääsi Seppo Haukijärven kanssa ainoana. Opetus oli osin yhteistä näyttelijöiden kanssa, ja sillä kurssilla olivat muiden muassa Liisa Roine ja Seppo Mäki – heistä tuli elinikäiset ystävät.

Koulussa Mikko tapasi myös tulevan vaimonsa, Ilomantsista kotoisin olleen Maija-Liisa Sivosen. Maija-Liisa on kertonut sanoneensa Mikolle: ”Onpas teillä komeat hampaat” ja Mikko ihmetteli kuinka noin näpsäkällä työllä on noin kauheat kengät.

Pari oli tutustunut jo Pyynikin kesäteatterissa Isännän ääni-näytelmässä vuonna 1957, alkoi seurustella ja se jatkui, kun Mikkokin tuli Teatterikouluun. Siitä seurasi yli 55 vuoden onnellinen yhteiselo.

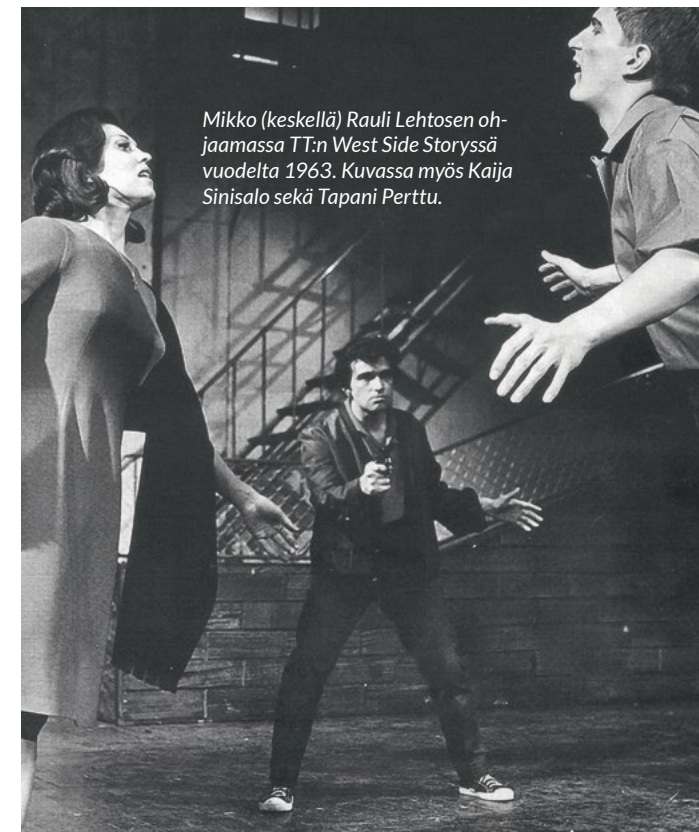
Maija-Liisa os. Sivonen ja Mikko Majanlahti 60-luvulla.

Maija-Liisa oli vuotta ylemmällä kurssilla ja sai valmistuttuaan työpaikan Imatralta. Mikko meni valmistuttuaan Lappeenrannan kaupunginteatteriin ja sinne muutti Maija-Liisakin. Mikko toimi Lappeenrannassa ohjaajana ja vt. johtajana vuosina 1961–63 josta siirtyi Tampereen Teatterin ohjaajaksi.

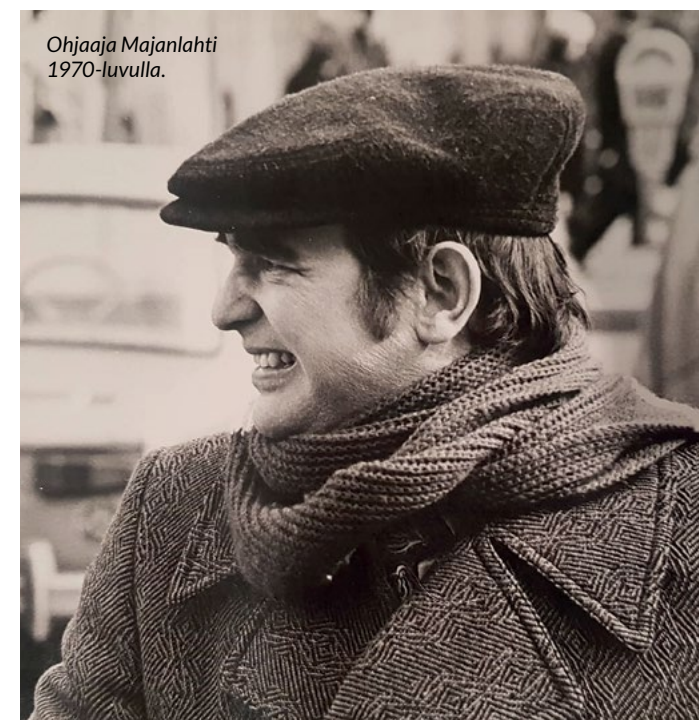
Ensimmäinen ohjaus oli Fantasticks, joka sai suomenkielisen kantaesityksensä Mikon 30-vuotispäivänä alunperin Eero.V. Kosteikon perustamassa Pikkuteatterissa, joka oli siirtynyt Tampereen Teatterin hallintaan. Mukana oli iso joukko uusia taloon tulleita näyttelijöitä kuten Tapani Perttu, Seppo Mäki, Leo Lastumäki, Martti Pennanen, Ahti Kuoppala, Keijo Lindroos, Maija-Liisa Majanlahti ja teatterissa jo ollut Kaija Sinisalo.

Kapellimestarina oli Juhani Raiskinen, joka säästi flyygelillä ja usein mukana oli myös harpisti. Musiikkinäytelmä sai suuren suosion ja erityisesti se muistetaan laulusta Muistatko syyskuun, joka on vieläkin Seppo Mäen lauluohjelmistossa. Itsellenikin se on jäänyt mieleen suurena elämyksenä, samoin kuin West Side Story. Siinä olivat näyttelijöinä Mikko ja Maija-Liisa Majanlahti, Tapani Perttu, Kaija Sinisalo, Liisa Roine ja Seppo Mäki, Anja Räsänen, Olavi Niemi ja monet muut nuoret.

Parin vuoden päästä Mikko Majanlahti sai ohjaajan paikan Tampereen Työväen Teatterista, mistä tulikin hänelle koti-teatteri kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Viimeiset vuodet, 1981–85 hän toimi myös teatterin johtajana.

Mikko (keskellä) Rauli Lehtosen ohjaamassa TT:n West Side Storyssä vuodelta 1963. Kuvassa myös Kaija Sinisalo sekä Tapani Perttu.

Ohjaaja Majanlahti 1970-luvulla.

Jotaarkka Pennasen ohjaama TV-draama Mommilan veriteot vuodelta 1973. Mikko näytteli venäläistä matruusia tositapahtumiin perustuvassa tarinassa.

Majanlahti (kesk.) ohjaa Kauppaneuvoksen härkä-esitystä (TTT 1967).

Mikko Majanlahti ohjasi Työväen Teatteri Eeva Joenpellon Liian suuria asioita. Vierellä Mikon teatterikouluikäinen rehtori Vilho Ilmari.

Sanna (vas.), Mikko, Maija-Liisa ja Antti Majanlahti nauttimassa mökkielämästä.

Majanlahden ohjausten lista on pitkä ja monipuolinen. Hän ohjasi paljon klassikkoja kuten Anton Tsehovin Vanja-eno ja Kolme sisarta, Mestari Olavi, Anna-Liisa, Pitkän päivän matka yöhön ja Reviisori. Myös musiikinäytelmät olivat suosittuja: Viulunsoittaja katolla, The Sound of Music ja Piaf, jonka unohtumattomassa nimiroolissa loisti vaimo Maija-Liisa Majanlahti. Ehkä parhaana ohjauksena Mikko Majanlahdelta muistetaan Säätiö, joka valittiin Vuoden esitykseksi.

Viimeisiksi työvuosikseen Mikko Majanlahti kutsuttiin Turun Kaupunginteatterin johtajaksi ja hän oli siellä vuodet 1986–90.

Eläkkeellä ollessaan hän ohjasi vielä joitakin näytelmiä kuten Avoimet ovet-teatterin ja Tampereen Teatterin yhteistuotannon Tarpeistonhoitajan tähtihetken. Seppo Mäen monologista tuli huippusuositettu, ja sitä esitettiin muun muassa Seinäjoen kaupunginteatterissa ja monissa muissakin teattereissa kautta Suomen.

Mikko Majanlahti piti hyvin tärkeänä myös teatterikoulutuksen saamista Tampereelle. Hän kävi monet kerrat Matti Tapion kanssa Eduskunnassa puhumassa asiasta, mutta pitkään oltiin sitä mieltä, että yksi koulutuspaikka Suomessa riittää. Tampereelle se kuitenkin saatiin, ja Mik-

Majanlahti-perheen kesämökillä oli kelpoisat kalavedet.

ko Majanlahti toimi yliopiston näyttelijäkurssin opettajana vuonna 1967, apulaisjohtajana 1973–77 ja johtajana 1979–81. Tampereen yliopiston Draamastudion vt. johtajana hän toimi vuodet 1971–73. Opettajana hän oli hyvin pidetty.

- Mikko oli hyvä työkaveri, kiittää pitkästä yhteistyöstä näyttelijä Eila Roine. Hän ei komennellut ketään, ei moittinut eikä sanonut kenestäkään pahaa. Hän ei ollut kateellinen ja oli äärimmäisen rehellinen. Myös Liisa Roine ja Seppo Mäki kiittävät Mikkoa monikymmenvuotisesta ystävytydestä.

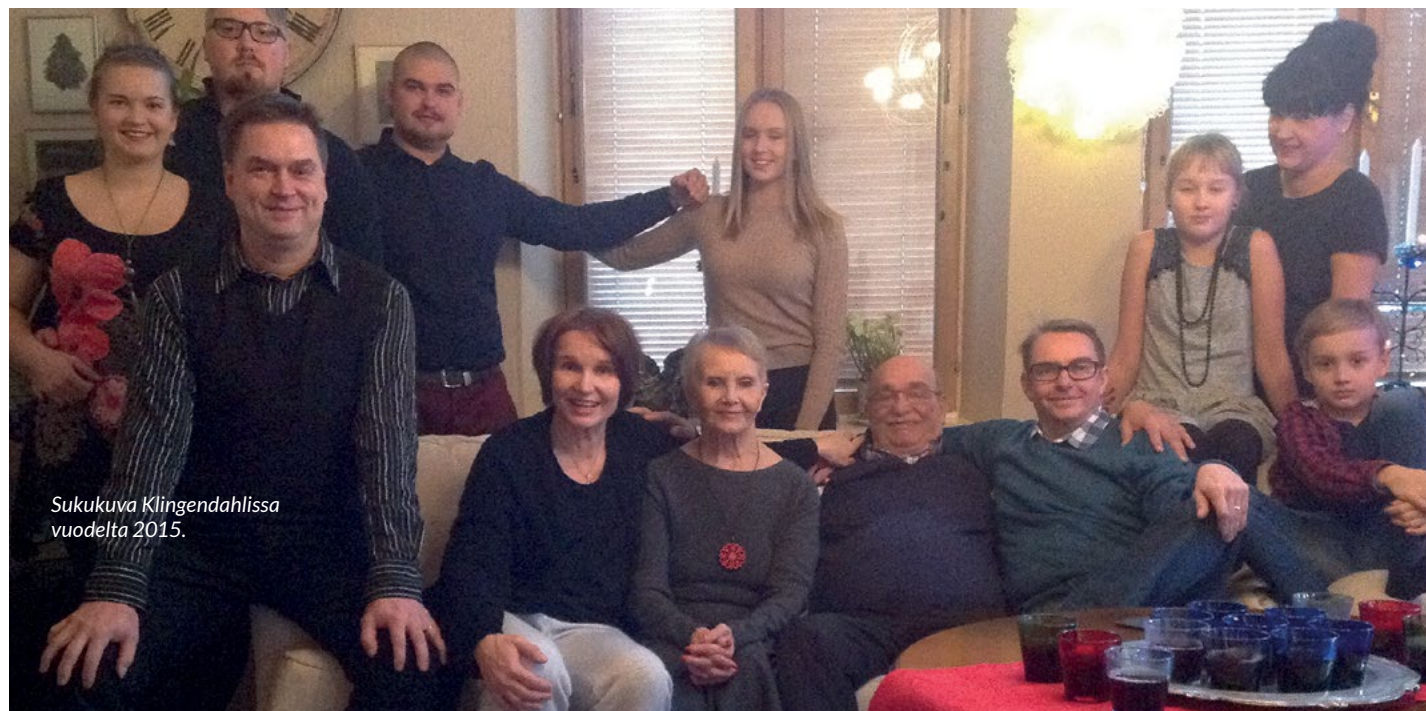
Jo 1960-luvun alussa monet tamperelaiset näyttelijät hankivat kesäpaikan Savonlinnan läheltä, Enonkoskelta. Työväen Teatterissa oli näyttelijänä Aino-Maija Tikkanen ja hänen aviomiehensä Aarne Kinnunen oli Enonkoskelta kotoisin. Kinnusen suvulla oli siellä paljon rantatontteja.

Matkaan lähtivät Vili Auvinen ja Veijo Pasanen ja totesivat paikat hienoiksi. Pian sinne syntyi oikea tamperelaisten näyttelijöiden reservaatit: mökin paikan hankkivat Eila Roine ja Vili Auvinen, Veijo ja Marjatta Pasanen, Mikko ja Maija-Liisa Majanlahti, Liisa Roine ja Seppo Mäki, Esko Roine, Tommi ja Teija Auvinen. Suurin osa mökeistä on eri saarissa, mutta todella paljon aikaa vietettiin yhdessä ja hauskaa oli. Siellä myös kuvattiin kesäisin yleensä yksi jakso Heikkiä ja Kaijaa.

- Isälleni Kalahariksi nimetty kesäpaikka Enonkosken Ihmaniemessä oli äärettömän tärkeä, sielunmaisema. Usein hän istui rannalla ja ihaili edessä olevaa järveä. Koko perheelle paikka on rakas, ja sinne matkustettiin heti koulujen loputtua ja oltiin lähes kolme kuukautta. Matka oli aika pitkä – siihen aikaa se kesti seitsemän tuntia. Ne olivat kaikille onnellisia aikoja, muistelee Sanna Majanlahti.

Hoikkaluodon "Kalahari" 2020. Rakkain paikka maailmassa.

Sukukuva Klingendahlissa
vuodelta 2015.

Mikko ja Maija.

Viime vuodet olivat Mikko Majanlahdelle raskaita. Maija-Liisa vaimo, 77, menehtyi vakavaan sairauteen tammikuussa 2017. Saman vuoden lokakuussa poika, Antti Majanlahti, kuoli yllättäen vain 50-vuotiaana sydäninfarktiin. Hänet oli juuri valittu Valkeakosken teatterin johtajaksi. Hänellä oli vaimo ja alaikäiset lapset, tyttö ja poika.

- Isä suri kovasti kohtuutonta menetystä. Sitten tuli vielä korona, jolloin en voinut tavata häntä moneen kuukauteen. Parvekkeelta hän heilutti, kun menin pihalle katsomaan. Uskon, että nämä asiat romahduttivat isän terveyttä ja vaikuttivat vahvasti hänen omaankin poismenoonsa, pohtii Sanna Majanlahti, joka on nyt perheensä ainoa.

Kuvat ja tekstilähteet

- Juhani Riekkola
- Katariina Flemingin tekemät haastattelut
- Majanlahden perheen kuva-arkisto
- Panu Rajalan kirjoittamat TT:n historiikit Titaanien teatteri (1995) ja Tasavallan toinen teatteri (2001), julkaisija Tampereen Työväen Teatteri Oy

TULE MUKAAN TOIMINTAAMME!

Tampereen Teatterimuseo ry:n jäsenenä saat rahanarvoisia etuja sekä pääset mukaan rentoon porukkaan, joka sisältää samanhenkisiä teatterin ystäviä.

Aktiivinen ryhmämme järjestää kulttuuriin liittyviä tapaamisia sekä mm. matkoja teatterinäytöksiin normaalia edullisempaan jäsenhintaan, joten yhdistyksen pieni jäsenmaksu kustantaa itsensä takaisin hyvin nopeasti. Eduista ja ajankohtaisista riennoista kerromme jäsenille lähetettävissä uutiskirjeissä.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset:
www.tampereenteatterimuseo.fi/liity-jaseneksi/

Sanna
ja isä
2022.

Mikko harrasti
maalamista koko
ikänsä. Myös hoivakoti
Kuuselassa.

MIKKO MAJANLAHTI (VUOTEEN 1948 MANSIKKA)

- Syntyi 29.8.1933 Ensossa
- Kuoli 14.5.2023 Tampereella
- Vanhemmat sähkötyönopeettaja Toivo Majanlahti ja Anna Majanlahti (os. Louhivuori)
- Puoliso vuodesta 1961 lähtien Maija-Liisa Majanlahti s. 1939 k. 2017 (os. Sivonen)
- LAPSET
Sanna Majanlahti s. 1962
näyttelijä
- lapset Anna, Oskari, Senni

Antti Majanlahti s. 1966 k. 2017
näyttelijä
- lapset Emma, Eino

■ OPINNOT

- Työväen Akatemia
- Suomen Teatterikoulu, ohjaajalinja 1958-1961

■ TOIMET JA KIINNITYKSET

- Lappeenrannan kaupunginteatteri: ohjaaja, vt. johtaja 1961-1963
- Tampereen Teatteri, ohjaaja 1963-1965
- Tampereen Työväen Teatteri ohjaaja 1965-1981, johtaja 1981-1985
- Turun Kaupunginteatteri johtaja 1986-1990, projektitehtävissä 1991

- Näytellyt useissa elokuvissa ja TV-tuotannoissa

■ OPETUSTYÖ

- Tampereen yliopiston näyttelijäkurssi, opettaja 1967, apulaisjohtaja 1973-1977, johtaja 1979-1981
- Tampereen yliopiston Draamastudion vt. johtaja 1971-1973

■ OHJAUKSIA

Yli 120 ohjausta eri teattereihin ja televisioon, mm. Tampereen Teatteri: Parveke 1963, Fantasticks 1963, Tarpeistonhoitajan tähtihetki 1999, esitettiin myös Seinäjoella, Lappeenrannan Kaupunginteatteri: Lokki 1979, Kotkan kaupunginteatteri: Kuninkaan kujanjuoksu 1990

Tampereen Työväen Teatterissa mm.

- Sotamies Jokisen vihkiloma 1965-66
- Seis maailma, tahdon ulos 1965-66
- Viktor eli hirveät lapset 1965-66
- Pitkän päivän matka yöhön 1965-66
- Rahat tai henki 1966
- Eeva-Liisa Manner: Toukokuun lumi 1966
- The Sound of Music 1967
- Katariina, kaunis leski 1968
- Sisar Stellan surma 1968
- Pojan vaimo 1968
- Liian suuria asioita, ohj. Vilho Ilmarin kanssa 1969
- Kolme sisarta 1969
- Vihreän saaren sankari 1970
- Lumumban täytyy kuolla 1970
- Miten kalat suutelevat 1970
- Kukkeliuku 1971
- Raju veri 1972
- Viekää tuhkatkin pesästä 1972
- Työmies Rantasen perhe 1973
- Reviisori 1974
- Lauantai, sunnuntai, maanantai 1975
- Don Quijote 1975
- Käy ruusutkin kukkimaan 1975
- Ikäneito Rosita ja kukkien kieli 1975
- Perhe 1976
- Mestari Olavi 1976
- Iltasatu 1976
- Vanja-eno 1977
- Karuselli 1977
- Pitsihovi 1978
- Säätiö 1978 (Valittiin Vuoden esitykseksi)
- Suutari Salinin perintö 1979
- Viulunsoittaja katolla 1979
- Galilein elämä 1981
- Nousu Fudzijamavuorelle 1981
- Piaf 1981
- Balladi Anna Knuutintyttärestä 1982
- Anna-Liisa 1983
- Pieniä tarinoita 1983
- Lätsä 1984
- My Fair Lady 1985

SIIKI

YIT

Koteja järjellä ja tunteella

YIT Asuntomyynti: Hatanpään valtatie 11,
1. krs, palvelemme ma–pe klo 9–16
p. 020 433 4635 (8,35 snt/puhelu +
16,69 snt/min kotimaan puheluista),
asuntomyynti.tampere@yit.fi

♥ yit.fi/kanavansilta

Koti Ranta-Tampellassa
kanavan varrella

**TAMPERE, RANTA-TAMPELLA
TAMPEREEN KANAVANSILTA
Arvioitu valmistuminen 27.3.2024**

Kerrostalo, Koelaitoksenkatu 6

Lunastettava vuokratontti. B₂₀₁₈

Esim.	m ²	krs	mh.	vh.
-------	----------------	-----	-----	-----

2 h+kt+s	53,0	4/14	113 200	283 000
----------	------	------	---------	---------

*Arvioitu tontin lunastusosuus 50 721

yit.fi/kanavansilta

*Valinnainen, osakkeenomistajalla on mahdollisuus lunastaa huoneistokohtainen osuutensa tontin määräosasta yhtiölle ja vapautua tontin vuokravastikkeen maksamisesta.

**Uudenlainen museotila
yhdistää kävijöiden kohtaamisen ja
pienimuotoisen näyttelytoiminnan.**

POSTIMUSEO

Postimuseo museokeskus Vapriikissa
Alaverstaanraitti 5, Tampere
15 €/7 € tai Museokortti • postimuseo.fi

VAPRIIKKI